

הכנה לימים נוראים

Preparing for Tishrei with the Kollel

מבצע הלכה

שלחן ערוך אדה"ז

הלכות ר"ה יוה"כ סוכה ולולב

Halachos of Tishrei – Part 2

Divided into 10-15 minute daily sections

A project of Kollel Menachem

www.kollelmenachem.com.au/tishrei

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav Daily study program

ובדורות הללו שאין החכם שונה לתלמידיו הלכות (לפי שהכל כתוב בספר) מצוה על כל אחד ואחד שילמוד הלכות הרגל קודם הרגל עד שיהיה בקי בהם וידע המעשה אשר יעשה.
(שו"ע הרב סימן תכ"ט סעיף ג')

In the times of the Beis Hamikdosh, the early sages established that from 30 days before a Yomtov, the Rabbis should lecture about the halachos of that festival.

Even after the destruction of the Beis Hamikdosh, this institution remained and each sage in his place would teach the laws of the Yomtov so that the people would know what to do on the Yomtov itself.

In later generations, when printed works of halacha became readily available, it is a mitzvah for each person to learn the laws of the festival before the festival, until he becomes expert in them and knows that which he has to do.

~ adapted from the Shulchan Oruch HaRav simon 429

There are many halachos to learn for the busy month of Tishrei. With our busy lifestyles, it is not always easy to make the time to go through the halachos as the Shulchan Oruch requires.

This program has been designed to help you be able to learn many of the key halachos of Rosh Hashona, Yom Kippur and Sukkos from the Alter Rebbe's Shulchan Oruch in an easy format that can fit conveniently into your daily schedule.

The halachos have been divided into daily units which can be studied in 10-15 minutes a day each weekday.

You can learn the halachos on your own or with a chavrusa.

May the increased study of הלכה דבר ה' זו הלכה hasten the ultimate Geulah and may we be zoche to celebrate the Yomim Noraim in the Beis Hamikdosh Hashlishi.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Learning Schedule

Unit	Date			Halachos
				<u>הלכות ראש השנה</u>
1	Thursday	30 Av	20/08/2020	תקפ"ב: א - ח
2	Friday	1 Elul	21/08/2020	תקפ"ב: ט - י"ז תקפ"ג: א - ה
3	Monday	4 Elul	24/08/2020	תקפ"ג: ו - ח תקפ"ד: א - ט
4	Tuesday	5 Elul	25/08/2020	תקפ"ה: א - י"א
5	Wednesday	6 Elul	26/08/2020	תק"צ: א - ג, ח
6	Thursday	7 Elul	27/08/2020	תק"צ: ט - י"ב
7	Friday	8 Elul	28/08/2020	תק"צ: י"ג - י"ד כ-כ"א תקצ"א: א-ג
8	Monday	11 Elul	31/08/2020	תקצ"א: ד - ח
9	Tuesday	12 Elul	1/09/2020	תקצ"א: ט - ט"ו
10	Wednesday	13 Elul	2/09/2020	תקצ"ב: א - ו
11	Thursday	14 Elul	3/09/2020	תקצ"ב: ז - י"א
12	Friday	15 Elul	4/09/2020	ת"ר: א - ד
13	Monday	18 Elul	7/09/2020	ת"ר: ד - ז
				<u>הלכות יום הכפורים</u>
14	Tuesday	19 Elul	8/09/2020	ת"ר"ד: א - ז
15	Wednesday	20 Elul	9/09/2020	ת"ר"ה: א - ו תר"ו: א - ב
16	Thursday	21 Elul	10/09/2020	ת"ר"ו: ג - י"ב
17	Friday	22 Elul	11/09/2020	ת"ר"ו: י"ג - י"ד תר"ז: א - ו
18	Monday	25 Elul	14/09/2020	תר"ז: ז - ט"ז תר"ח: א
19	Tuesday	26 Elul	15/09/2020	תר"ז: ב - י
20	Wednesday	27 Elul	16/09/2020	תרי"ט: א - ט
21	Thursday	28 Elul	17/09/2020	תרי"ט: י - ח"ו
				<u>הלכות סוכה וד' מינים</u>
22	Tuesday	4 Tishrei	22/09/2020	תרכ"ה: א - תרל"ט: א - ה
23	Wednesday	5 Tishrei	23/09/2020	תרל"ט: ו - י"ב
24	Thursday	6 Tishrei	24/09/2020	תרל"ט: י"ג - י"ז
25	Friday	7 Tishrei	25/09/2020	תרל"ט: ח"ו - כ"ו
26	Tuesday	11 Tishrei	29/09/2020	תרמ"ג: א - ה
27	Wednesday	12 Tishrei	30/09/2020	תרנ"א: א - ט
28	Thursday	13 Tishrei	1/10/2020	תרנ"א: י - י"ז

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 16

ג במה דברים אמורים כשהקניט את חבירו אבל אם הקניט את רבו^ז אפילו אינו רבו מובהק רק ששמע ממנו דברי תורה^{טו} צריך לילך אליו כמה פעמים עד שיתפייס ואפילו כשהקניט את חבירו אם רוצה להחמיר על עצמו ולילך אליו כמה פעמים הרשות בידו^{טז} ובלבד שלא יהיה שם בזיון תורה^{יז} :

ד והמוחל לא יהיה אכזרי מלמחול^{יח} אלא ימחול לו מידי^{יט} אלא אם כן הוא מתכוין לטובת המבקש מחילה^כ כדי שיכנע לבבו הערל^{כא} או שחושש שלא יבא לו לעצמו איזה רעה ע"י שימחול לו^{כב} דאז אינו צריך למחול לו דחיי קודמין לחיי חבירו^{כג}.

וואם הוציא עליו שם רע אינו צריך למחול לו^{כד} בכל ענין אפילו אם יבקש ממנו כמה פעמים^{כה} משום דאפשר שיש בני אדם ששמעו הוצאת הלעז עליו ולא שמעו הפיוס וידמה להם שאפשר שהלעז הוא אמת ולא יצא עדיין אדם זה נקי מחשד^{כו} ומכל מקום מדת ענוה למחול אפילו בהוצאת שם רע^{כז} :

ה ואם מת מי שפשע כנגדו מביא עשרה בני אדם ומעמידם על קברו ואומר בפניהם חטאתי לאלהי ישראל ולפלוני זה שפשעתי כנגדו^{כח} וצריך שילך לשם יחף ואם הוא חוץ לשלש פרסאות מן קברו אינו צריך לילך בעצמו לשם אלא ישלח שלוחו שיבקש ממנו מחילה בעבור השולחו בפני עשרה בני אדם^{כט} :

ו ואפילו הוציא עליו שם רע בחייו מועיל מה שיבקש ממנו בפני עשרה בני אדם משום שאנו אומדין דעתו של המת דמן הסתם אלו היה קיים היה מוחל לו^ל :

ז ואם חרפו לאחר מיתה אינו צריך לילך על קברו אלא מבקש ממנו מחילה במקום שבישול^{לא} :

ח אע"פ שבכל השנה ראוי לכל אדם לפייס תיכף למי שפשע כנגדו מכל מקום בערב יום הכיפורים צריך לזוהר בזה ביותר^{לב} כדי שיהיה לב כל ישראל שלם זה עם זה ולא יהא מקום לשטן לקטרג עליהם^{לג} :

ט תקנות קדמונים וחרם שלא להוציא שם רע על המתים^{לד} :

י מי שקרא לחבירו ממזר לא פגם בכבוד אבותיו שיכול לומר אליך לבד נתכוונתי לבזותך אלא אם כן קראו ממזר בן ממזר^{לה} :

יא נוהגין לטבול בערב יום הכיפורים^{לו}.

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

ויש אומרים^{לז} שטעם טבילה זו הוא משום קרי כדי שיהיו נקיים וטהורים ביום הכיפורים ולפי טעם זה אין ענין כלל לומר ויידוים במקוה וכן אין צריך לטבול אלא פעם אחת^{לח}.

ומי שטבל בערב ראש השנה ולא ראה קרי אחר כך אעפ"כ צריך לטבול בערב יום הכיפורים דשמא ראה אחר כך מים חלוקים או עכורים^{לט} שהרואה אותן טמא משום בעל קרי^מ.

וטבילה זו שהיא משום קרי כשירה אפילו בארבעים סאה שאובים^{מא} כשהם בקרקע אבל לא בכלי^{מב}.

ומי שהוא מצטער^{מג} בטבילה יכול לשפוך עליו תשעה קבין מים^{מד} ורשאי לשפוך עליו משנים או משלשה כלים^{מה} זה אחר זה ובין כולם יהיה תשעה קבין ובלבד שיתחיל השני עד שלא פסק הראשון וכן השלישי עד שלא פסק השני^{מו} אבל מארבעה כלים אין מצטרפין לתשעה קבין^{מז} ואפילו אם ממרק^{מח} מכלי אחד יזהר להריק בלא הפסקה כלל^{מט} ואם נכנס חציו לתוך המקוה ועל חציו שפכו ט' קבין יצא^נ.

ואשה ששמשה תוך שלשה ימים לטבילה זו צריכה לכבד ביתה בחמין קודם שתטבול כדי להפליט כל השכבת זרע שבמקורה שלא תפליט אחר הטבילה ותהא טמאה ביום הכיפורים עיין ביורה דעה סימן קצ"ו^{נא} ואם שמשה סמוך לטבילתה או סמוך לוסתה שבאלו הזמנים היא רגילה להתעבר לא תכבד ביתה בחמין שמא תשחית זרע ההריון^{נב} לפיכך אינה צריכה לטבול כלל בערב יום הכיפורים^{נג}:

יב אבל יש אומרים^{נד} שטעם טבילה זו הוא משום תשובה כגר המתגייר ולפי זה יש לטבול שלש פעמים^{נה} ואפילו נערים ובתולות שהם בני מצוה נוהגים לטבול אע"פ שאין קרי שייך בהן^{נו} ואפילו מי שטבל בערב ראש השנה ולא ראה קרי אח"כ צריך לחזור ולטבול בערב יום הכיפורים משום תשובה^{נז}:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 17

יג יש לטבול קודם תפלת מנחה כדי להתוודות (במנחה) בטהרה^{נח} ויש טובלין אחר סעודה המפסקת כדי שיהא סמוך ליום הכיפורים^{נט}:

יד מי שמת לו מת קודם יום הכיפורים מותר לו לרחוץ בחמין ולטבול בערב יום הכיפורים מפני שיום הכיפורים דינו כרגלים שמבטלים ממנו גזירת שבעה^ס כמ"ש בסימן תקמ"ח^{סא} אלא דיש לו לאחר הרחיצה והטבילה כל מה שאפשר שיהיו סמוך לחשיכה^{סב} מטעם שנתבאר שם^{סג} ושאר דיני אבילות כגון ישיבה על גבי קרקע צריך לנהוג עד הלילה ממש מטעם שנתבאר שם^{סד}:

תרז סדר הווידוי במנחה בערב יום הכיפורים ובו ט"ז סעיפים:

א כיון שיום הכיפורים הוא יום הסליחה וכפרה כמ"ש^א כי ביום הזה יכפר וגוי לפיכך צריך כל אדם שיתוודה על חטאיו כי כן מצינו בכל קרבנות הבאים לכפר^ב שנאמר^ג והתודו את חטאתם אשר עשו.

ומצות וווידוי מן הדין הוא בהתחלת זמן הכפרה דהיינו משתחשך^ד ליל יום הכיפורים אלא שחשו חכמים^ה שמא יארע דבר קלקלה^ו של שכרות^ז וכיוצא בו^ח בסעודה המפסקת ולא יוכל להתוודות^ט בהתחלת זמן הכפרה לכך תקנו שיתוודה כל אדם בערב יום הכיפורים במנחה^י קודם שיאכל בסעודה המפסקת^{יא}.

ואע"פ שהתוודה במנחה צריך לחזור ולהתוודות בערבית^{יב} שהיא התחלת זמן הכפרה והוא עיקר זמן הווידוי של יום הכיפורים^{יג} ואע"פ שהתוודה ערבית חוזר ומתוודה בתפילת שחרית^{יד} שמא יארע לו דבר עבירה אחר הווידוי של ערבית ומטעם הזה הוא צריך לחזור ולהתוודות במוסף ובמנחה ובנעילה שמא יארע לו דבר עבירה בכל היום^{טו} שיום הכיפורים מכפר עד סופו עם חשיכה^{טז}:

ב ויש אומרים^{יז} שזמן מצות וווידוי מן הדין הוא קודם התחלת זמן הכפרה דהיינו עם חשיכה כדי שיכנוס ליום בתשובה ולא יהא שהות לחטוא בין הווידוי להתחלת זמן הכפרה אלא שחשו חכמים שמא יארע לו דבר קלקלה בסעודה ולא יוכל להתוודות עם חשיכה לכך תקנו להתוודות במנחה ואע"פ שהתוודה במנחה חוזר ומתוודה עם חשיכה שהוא עיקר זמן וווידוי מן הדין שמא יארע לו דבר עבירה אחר מנחה ואע"פ שהתוודה עם חשיכה חוזר ומתוודה בתפלת ערבית ובכל תפלה של היום לפי שבודאי גם ביום הכיפורים עצמו חייב להתוודות^{יח} ולשוב בתשובה שלימה^{יט}.

והלכה כסברא הראשונה^כ מכל מקום ראוי לכל אדם להחמיר על עצמו כסברא השניה^{כא} וכשרואה בין השמשות ממשמש ובא יעמוד ויתוודה^{כב}:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

ג כשהיחיד מתוודה^{כג} בין בתפלת מנחה של ערב יום הכיפורים בין בערבית שחרית מוסף מנחה ונעילה של יום הכיפורים^{כד} הוא מתוודה אחר שגמר תפלתו קודם שעקר רגליו אבל הש"ץ אומר הווידוי ביום הכיפורים בתוך התפילה^{כה}.

אבל בתפלת המנחה של ערב יום הכיפורים אין הש"ץ חוזר את הווידוי בקול רם^{כו} דכיון שלא תקנו הווידוי במנחה אלא משום חשש שמא יארע דבר קלקלה בסעודה^{כז} והש"ץ אינו מחזיר את התפלה אלא כדי להוציא את מי שאינו בקי לא רצו חכמים לתקן שיחזור ש"ץ את הווידוי שמא יארע דבר קלקלה למי שאינו בקי שמועטין הן שאינן בקיאים^{כח} :

ד אם לא פרט את חטאיו אלא אמר סתם חטאתי יצא ידי מצות ווידוי^{כט} ומכל מקום לכתחלה^ל נכון לפרט את החטא^{לא} שיאמר עשיתי כך וכך^{לב} מפני (שערב יוה"כ) [שעל ידי כן^{לג}] הוא מתבייש יותר לפני הקדוש ברוך הוא מחטאיו ומתחרט עליהם מעומק לבו^{לד}.

וכשהוא מפרט חטאיו יתוודה בלחש^{לה} שאם יתוודה בקול רם אסור לו לפרט חטאיו ברבים^{לו} לפי שאין זה כבוד המקום שמגלה לרבים שחטא כנגדו^{לז}.

במה דברים אמורים בחטא שאין מפורסם אבל חטא המפורסם לרבים מותר לפרטו ברבים אפילו בקול רם^{לח} ומכל מקום אין חובה לפרטו בקול רם אלא יפרטנו בלחש אם ירצה^{לט} :

ה ומה שאומרים על חטא על סדר א"ב אין זה נקרא פורט חטאיו הואיל והכל אומרים בשוה אינו אלא כנוסח תפלה ולפיכך מותר לאמרו בקול רם^מ :

ו סדר הווידוי בעל חטאים שאנו חייבים עליהם עולה ואח"כ חטאת ואח"כ קרבן עולה ויורד ואח"כ אשם ודאי ותלוי לפי שכך סדורים הקרבנות בפרשת ויקרא ואח"כ שאנו חייבים עליהם מכת מרדות ואח"כ מלקות ארבעים ואח"כ מיתה בידי שמים ואח"כ כרת וערירי ואח"כ ארבע מיתות בית דין כי צריך לבקש על הקל קל תחלה ואח"כ מוסיף והולך^{מא} כמו שנתבאר בסי' תקפ"ב^{מב} :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 18

ז יאמר לשון כפרה לחטאים ולשון מחילה לעונות ולשון סליחה לפשעים^{מג} כי החטא קל מעון ועון קל מפשע^{מד} והכפרה גדולה מהמחילה והמחילה גדולה מהסליחה^{מה} לפיכך החטא הוא מתכפר ונמחל העון ונסלח הפשע^{מו}.

וצריך להתוודות מעומד^{מז} לפיכך לא יסמוך על דבר בענין שאם ינטל אותו דבר שהוא סומך עליו היה נופל^{מח} כמו שנתבאר בסי' תקפ"ה^{מט} וטוב לשחות בעת הווידוי כמו במודים^נ כדי להתוודות בהכנעה גדולה^{נא}.

וכשמתוודה יכה באגרופו על הלב כלומר אתה גרמת לי החטא^{נב} ויש נוהגין להכות על החזה מטעם הידוע להם^{נג}:

ח אע"פ שהתוודה בתפלת לחש אעפ"כ כשהש"ץ מגיע לוידוי צריך לחזור ולעמוד^{נד} ולהתוודות עמו^{נה} ובוידוי זה אינו צריך לפרט החטא אלא כיון שאמר עם הש"ץ אבל אנחנו חטאנו דינו^{נו} ורשאי לישב אח"כ ומכל מקום אין לדבר בשעה שהש"ץ מתוודה^{נז}:

ט עונות שהתוודה עליהן ביום הכיפורים שעבר אע"פ שכבר נתכפרו אעפ"כ יכול לחזור ולפורטן בוידויו^{נח} ולא עוד אלא שהחוזר ופורטן הרי זה משובח^{נט} שנאמר^ס וחטאתי נגדי תמיד כלומר איני סבור שכפרת לי והרי הוא תמיד כאלו הוא נגדי עומד^{סא}:

י אין חותמין בוידוי^{סב} בין וידוי של ערב יום הכיפורים של מנחה^{סג} בין וידוי של היחיד אחר תפלתו בתפלות של יום הכיפורים עצמו^{סד}:

יא נוהגין שאחר תפלת המנחה בערב יום הכיפורים לוקין כל הקהל^{סה} ל"ט מלקות^{סו} ואע"פ שאין מלקות מועיל בזמן הזה שאין לנו דיינים סמוכין^{סז} וגם אין חייב מלקות אלא אם כן התרו בו שהבית דין מלקין אותו^{סח} מכל מקום נוהגין ללקות שמתוך כך יתן אל לבו לשוב מעבירות שבידו^{סט} ועוד כדי להכניע לבבו ולהכינה לעבוד השם הנכבד והנורא באימה וביראה^ע:

יב ונהגו שהנלקה אומר וידוים בשעה שנלקה והמלקה אומר והוא רחום יכפר עון וגו'^{עא} ג' פעמים שהם ל"ט תיבות נגד ל"ט מלקות^{עב}:

יג ונהגו להלקות ברצועה כל שהוא שאין זה מלקות גמור^{עג} שצריכה להיות רצועה רחבה טפח^{עד}:

יד ולוקחין רצועה של עגל^{עה} לעוררו בתשובה^{עו} על דרך^{עז} ידע שור קונהו^{עח} אבל אין צריך ליקח שתי רצועות אחת של חמור^{עט} כמו שהיו במלקות גמור^פ כיון שאין מלקות מועיל בזמן הזה^{פא}:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

טו והנלקה לא יעמוד ולא ישב רק מוטה^{פב} אחוריו לדרום ופניו לצפון^{פג} לפי שעיקר חטא האדם הוא מחמת ממון וכתוב^{פד} מצפון זהב יאתה על כן יכניע את עצמו לאותו רוח להודיע שמשם בא לו החטא^{פה}:

טז יום הכיפורים אינו מכפר אלא על השבים המאמינים בכפרתו אבל המבעט בו ומחשב בלבו מה מועיל לו יום הכיפורים זה אין יום הכיפורים מכפר לו^{פו}:

תרח סדר סעודה המפסקת ובו י' סעיפים:

א מצות עשה^א מן התורה^ב להוסיף מן החול על הקודש^ג בין בעינוי^ד בין באיסור מלאכה^ה שנאמר^ו ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב מערב עד ערב תשבתו שבתכם יכול יתענה בתשיעי לחודש תלמוד לומר בערב אי בערב יכול משתחשך תלמוד לומר בתשעה הא כיצד מתחיל ומתענה מבעוד יום מכאן שמוסיפים מחול על הקודש^ז.

וואע"פ שממקרא זה למדנו בסי' תר"ד^ח שמצוה לאכול בערב יום כיפור מכל מקום פשט הכתוב משום תענית ממש^ט כמו שנתבאר כאן אלא שמצות חכמים היא^י להרבות בסעודה בערב יום כיפור^{יא} מטעם שנתבאר שם ומצאו להם סמך מן התורה^{יב} שנאמר ועניתם וגו' בתשעה לחודש ופירשו בו חכמים שיכין את עצמו באכילת תשיעי לעינוי של עשירי^{יג}.

אין לי אלא מלפניו מלאחריו מנין^{יד} תלמוד לומר מערב עד ערב^{טו} הוקשו שני הערבים זה לזה^{טז} ואין לי אלא יום הכיפורים שבת מנין תלמוד לומר תשבתו יום טוב מנין תלמוד לומר שבתכם כל שבות שאתה שובת אתה מוסיף לה בין מלפניה בין מלאחריה^{יז}.

יכול יהא ענוש כרת על התוספת תלמוד לומר^{יח} וכל הנפש אשר תעשה כל מלאכה בעצם היום הזה והאבדתי וגו' וכן בעינוי הוא אומר^{יט} כי כל הנפש אשר לא תעונה בעצם היום הזה ונכרתה וגו' על עיצומו של יום ענוש כרת אבל אין עונש כרת על התוספת^כ:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 19

ב ותוספת זה צריך שיהא קודם בין השמשות^{כא} דאלו בין השמשות עצמו (ספק יום) ספק לילה הוא ואינו נקרא תוספת ואף אם לא היה הכתוב מזהיר עליו היה צריך לפרוש מספק עבירה^{כב} :

ג ותוספת זה אין לו שיעור^{כג} אלא שמתחלת השקיעה שאין השמש נראה על הארץ עד בין השמשות שהוא ג' רביעי מילין קודם הלילה והזמן הזה שהוא מהלך ג' מילין ורביע רצה לעשות כולו תוספת עושה רצה לעשות מקצתה עושה ובלבד שיוסיף איזה זמן שיהיה ודאי מחול על הקודש^{כד} :

ד נשים שאוכלות ושותות^{כה} עד בין השמשות^{כו} ממש^{כז} והן אינן יודעות שמצוה להוסיף מחול על הקודש אין ממחין בידן אם הוא ידוע שבודאי לא ישמעו לנו^{כח} ויעשו בזדון דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין^{כט} .

וכן הדין בכל דבר איסור שאינו מפורש בתורה^ל אלא שחכמים למדוהו ממדרש הפסוקים^{לא} או שהוא קבלה בידם הלכה למשה מסיני^{לב} או שהן בעצמן אסרו דבר^{לג} ואדם אחד^{לד} עובר על דבריהם בשגגה שאינו יודע האיסור ואף אם יודיע לו האיסור לא יקבל ממנו^{לה} אינו צריך למחות בידו דמוטב שיהיה שוגג ולא יהיה מזיד :

ה אבל דבר שאיסורו מפורש בתורה^{לו} אע"פ שידוע לנו שהחוטא הזה לא יקבל ממנו אף אם נודיע לו האיסור אע"פ צריך למחות בידו^{לז} לפי שכל ישראל ערביין זה בזה^{לח} וע"י שמוחה בידו הוא מוציא את עצמו מהערבות.

ומכל מקום לא יוכיחנו ברבים אלא פעם אחת אבל לא ירבה בתוכחות ברבים מאחר שברור לו שלא יקבל ממנו^{לט} ועל זה אמרו^מ כשם שמצוה לאמר דבר הנשמע כך מצוה שלא לאמר דבר שאינו נשמע.

אבל חייב להוכיחו ביחיד אפילו מאה פעמים עד שינזוף בו החוטא^{מא} שכיון שהודיע לו האיסור והוא עובר עליו בזדון חייב כל אחד ואחד מישראל להוכיחו^{מב} שנאמר^{מג} הוכח תוכיח אפילו מאה פעמים^{מד} .

מכל מקום אם היא עבירה שבסתר יוכיחנו בתחלה בסתר ואם לא שב מדרכו מכלימים אותו ברבים עד שישוב^{מה} אבל אם עובר עבירה בגלוי מוכיחין אותו מיד שלא יתחלל שם שמים^{מו} :

ו מי שהוכיח את חבירו ונזף בו חבירו החוטא לא יוכיחנו עוד על עבירה זו שנאמר^{מח} אל תוכח לץ וגו' :

ז אם הפסיק מאכילתו בעוד היום גדול^{מט} אע"פ שהסכים בדעתו שלא לאכול עוד היום^נ אע"פ מותר לו לחזור ולאכול כיון שלא הוציא כן בשפתיו דדברים שבלב אינן דברים^{נא} ואם הוציא כן בשפתיו אסור לו

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

לאכול^{נב} מדין נדר^{נג} (ולא מחמת איסור יום הכיפורים) כיון שאמר בפירוש שלא יאכל עוד היום.

אבל אם קיבל עליו תענית של יום הכיפורים בסתם ולא אמר בפירוש שלא יאכל עוד אם הוא עדיין קודם פלג המנחה אין קבלתו כלום^{נד} ומותר לחזור ולאכול ואם (עדיין סיי' רס"א^{נה} טעם על זה) הוא אחר פלג המנחה אזי מועלת קבלתו וחל עליו כל חומר של יום הכיפורים^{נו} ואסור במלאכה וברחיצה וסיכה^{נז} חוץ מנעילת הסנדל^{נח} כמו שנתבאר בסי' תקנ"ג^{נט} ושם נתבאר דטוב להחמיר ולהתנות בסעודה המפסקת שיהא רשאי לאכול ולשתות עוד אחר הסעודה^ס:

ח בערב יום כיפור^{סא} אפילו בסעודת שחרית^{סב} אין לאכול אלא מאכלים קלים להתעכל^{סג} (כדי שלא יהיה שבע) כגון בשר עופות ודגים^{סד} כדי שלא יהא שבע ומתגאה כשיתפלל^{סה} ביום הכיפורים.

וכן אין אוכלים דברים המרבים זרע אפילו בסעודת שחרית כגון שומים וביצים^{סו} אבל מאכלי חלב^{סז} וחמאה^{סח} אע"פ שהן מרבין זרע מכל מקום נוהגין לאכלם בשחרית^{סט} כיון שהם מאכלים קלים^ע להתעכל.

אבל בסעודה המפסקת שהוא סמוך ללילה אין לאכול אותם וכן אין לאכול בסעודה המפסקת דברים המחממים את הגוף [כגון] בשמים וכרכום שמא יבא לידי קריעא^{עא} בלילה:

ט אם אכל הרבה בערב יום כיפור לא ישים אצבעו בפיו^{עב} להקיא שמא יבלע מן הקיאה^{עג}:

י לא יאכל שומשמין בערב יום כיפור מפני שמעלה גרה^{עד} ביום הכיפורים:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 20

תריט סדר ליל יום הכיפורים ובו י"ח סעיפים:

א ליל יום הכיפורים נוהגין שקודם שמתפללין מתירים לכל העבריינים^א והן העוברים על גזירות וחרמות הקהל^ב מתירין להן כדי שנוכל להתפלל עמהם^ג באגודה אחת^ד שאמרו חכמים^ה כל תענית צבור שאין בו מפושעי ישראל אינו תענית שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב^ו עם סמני הקטורת.

וכיצד מתירין להם הגדול שבקהל מצרף עמו שני אנשים כדי שהם יהיו משולחים של כל הקהל להתיר להם ואם הגדול שבקהל הוא ש"ץ (קבוע בעיר) אינו צריך לצרף עמו שום אדם להתיר להם לפי שידוע שהוא שליח הצבור והרי זה כאלו כל הקהל התירו להם^ז ויאמר בזה הלשון בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה על דעת המקום ועל דעת הקהל אנו מתירין להתפלל עם העבריינים^ח כלומר שהישיבות מסכימות לצרף דעת המקום לדעת הקהל להתיר להם ולא יאמר^ט בתחלה על דעת המקום ועל דעת הקהל ואח"כ בישיבה של מעלה כו'.

ב ואחר כך אומר הש"ץ כל נדרי כו'^י ויאמר מיום הכיפורים זה עד יום כיפורים הבא עלינו לטובה כו'^{יב} ונוהגין כן כדי להתנות על כל נדרים שידורו בשנה הבאה שיהיו בטלים^{יג} לפי שאין העולם נזהרים בנדריים ועוברים על לא יחל דברו^{יד} לכך מבטלין אותן בתחלה קודם שיחולו שהתנאי מועיל לבטל הנדר שלא יחול כלל כמ"ש ביו"ד סי' רי"א^{טו} (ועיין שם כל דיני ביטול הנדר) ולכך צריך לומר איחרטנא בהון כו'^{טז} כלומר כל הנדרים שאדור בשנה הבאה אני מתחרט עליהן מעכשיו ומתנה עליהן שיהיו בטלין^{יז}.

ג וגם כל הקהל יאמרו כל נדרי כו' בלחש עם הש"ץ^{יח} (ועיין ביו"ד שם י"ט דצריך לומר בקול רם מעט בענין שיהא נשמע להעומדים אצלו) כדי שיתנה כל אחד ואחד בפני עצמו על נדריו שידור בשנה הבאה^{יט} שאין תנאי הש"ץ מועיל לאחרים^כ ולכך ניתקן בלשון יחיד דאינדרנא^{כב} או די נדרנא^{כג} או דנדרנא^{כד} או דאשתבענא^{כה} או דאחרמנא^{כו} כו' כלומר מה שאדור ואשבע ואחרים ואאסור נכסי בין על נפשי בין על נפשות אחרות מיום כיפורים זה עד יום הכיפורים כו' (ולא יאמר די נדרנא בקמ"ץ תחת נו"ן ראשונה לפי שמשמעותה הוא שנדרתי כבר^{כז}):

ד ונוהגין להתחיל כל נדרי מבעוד יום^{כח} דאין מתירין נדרים בשבת ויו"ט^{כט} ואע"פ שאין אנו מתירין הנדרים שלעבר אלא אנו מבטלין הנדרים שלהבאל^ל מכל מקום הוא דומה קצת להתרת נדרים^{לא} ויש לחוש שמא יטעו לומר מתירין נדרים בשבת ויו"ט ומטעם זה נוהגין להעמיד שני אנשים

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

אצל הש"ץ בשעה שאומר כל נדרי כדי שלא יטעו לומר מתירין נדרים ביחיד^{לב} :

ה ונוהגין שהש"ץ אומר אותו ג' פעמים^{לג} וכל פעם מגביה הקול יותר מבראשונה^{לד} לפי שבדרך זו נשמע באימה וביראה^{לה}.

וממשיך בניגונים עד הלילה^{לו} כדי להתפלל ערבית בזמנה^{לז} :

ו ואח"כ אומר הש"ץ^{לח} ג' פעמים^{לט} ונסלח כו"מ^מ והקהל אומרים ג' פעמים ויאמר ה' כו"מ^{נא}.

ואל ישנה אדם ממנהג העיר אפילו בפיוטים או בניגונים שמנגנים שם^{מב} שלא יבלבל דעת הקהל^{מג} :

ז ואח"כ אומר הש"ץ שהחיינו בלא כוס^{מד} לפי שיום הכיפורים הוא דבר הבא מזמן לזמן וצריך לברך שהחיינו כמו בכל הרגלים^{מה} אלא שאי אפשר לברך על הכוס מבעוד יום משום שכיון שבירך שהגיענו לזמן הזה הרי קיבל עליו יום הכיפורים ואסור לו לשתות מן הכוס וגם אי אפשר לברך על הכוס וליתן ממנו לתינוק^{מו} מטעם שנתבאר בסי' תקנ"ו^{מז} ע"ש :

ח ומן הדין היה נכון שכל הקהל יצאו ידי חובתן בברכת השליח ציבור ולא יברך כל אחד ואחד בפני עצמו^{מח} לפי שברוב עם הדרת מלך^{מט} כמ"ש בסימן רצ"ח^נ אלא שעכשיו על הרוב אין השליח ציבור מכוין כלל להוציא אחרים לכן יברך כל אחד ואחד לעצמו^{נא} בלחש ויזהר לסיים קודם שיסיים השליח ציבור כדי שיוכל לענות אמן אחר ברכת השליח ציבור^{נב} וכן הדין בברכת הלל^{נג} וכן הדין בברכת הלולב^{נד} שבבית הכנסת^{נה} :

ט ליל יום הכיפורים ומחרתו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בקול רם^{נו} לפי שאמרו במדרש^{נז} כשעלה משה למרום שמע למלאכי השרת שהיו מקלסין להקב"ה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד והורידו לישראל וצוה להם לאומרו בחשאי משל לאדם שגנב חפץ נאה מתוך פלטרין של מלך ונתנה לאשתו ואמר לה אל תתקשטי בו אלא בצינעא בתוך ביתך לכן כל השנה אומרים אותו בלחש^{נח} אבל ביום הכיפורים שאנו דומין למלאכים כמ"ש בסי' תר"י^{נט} אנו אומרים אותו בקול רם בפרהסיא :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 21

י אם חל בשבת אומרים ויכולו אחר תפלת ערבית והש"ץ אומר ברכה אחת מעין שבע^א וחותרם מקדש השבת ואינו מזכיר יום הכיפורים בברכה זו^א מטעם שנתבאר בסי' רס"ח^ב.

ואין אומרים קבלת שבת אבל מזמור שיר ליום השבת יש לאומר^ג קודם ברכו^ד:

יא ואין אומרים אבינו מלכנו כשחל בשבת^ה מלבד בתפלת נעילה כמו שיתבאר בסי' תרכ"ג^ו אבל שאר הסליחות והתחינות אומרים כמו כשחל בחול^ז:

יב אין אומרים באהבה מקרא קודש אפילו כשחל בשבת^ח אבל באהבה הראשון אומרים^ט אפילו בחול^ע:

יג ונוהגין שאין אומרים אלקינו ואלקי אבותינו רצה במנוחתנו כשחל בשבת^א דכיון שהוא יום עינוי אין לנו רצון כל כך במנוחתנו^ב ואיך נתפלל שירצה הקב"ה במנוחתנו שאינה מנוחה גמורה^ג אבל אומרים והנחילנו^ד באהבה וברצון שבת קדשך כו' שזהו בקשה על כל שבתות השנה^ה שאינן יום הכיפורים ואח"כ אומרים וטהר לבנו לעבדך באמת כי אתה סלחן כו' כלומר שע"י הסליחה מטהר לבנו^ו (ודלא כמו שכתוב בקצת מחזורים בתפלת ראש השנה ויום הכיפורים וטהר לבנו כו' קודם והנחילנו כו' שאיך שייך לומר אח"כ כי אתה סלחן כו' או כי אתה אלהים אמת^ז):

יד בכל תפלות יום הכיפורים צריך להעמיד שני אנשים אצל הש"ץ אחד מימינו ואחד משמאלו^א כמו בכל תענית ציבור כמ"ש בסי' תקס"ו^ב ע"ש ועכשיו אין נוהגין כלל להעמיד שני אנשים אצל הש"ץ בכל תענית ציבור מטעם שנתבאר שם^ג ולכן גם ביום הכיפורים אין צריך להעמיד^ד ולכן נוהגין שתיכף אחר ברכו הולכין מעל הש"ץ האנשים שעמדו אצלו בשעת אמירת כל נדרי^ה:

טו יש נוהגין לעמוד על רגליהם כל היום וכל הלילה^א דהיינו כל זמן שהם ניעורים בלילה אין יושבין^ב אבל מכל מקום צריכין לישן בלילה כדי שיוכלו להתפלל ביום בכוונה ולא יתנמנו בתפלתם^ג:

טז ואם נחלשו יכולים לסמוך לשום דבר^א ומי שעמד פעם אחת כל יום הכיפורים והיה בדעתו לנהוג כן לעולם אם רוצה לשנות מנהגו צריך התרה כמו נדר^ב כמ"ש ביו"ד סי' רט"ו^ג:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

יז הנשים אין להם לעמוד כל יום הכיפורים^{פט} לפי שאין תועלת בעמידתם שעיקר טעם העמידה הוא כדי להיות דוגמת המלאכים שנקראים עומדים^צ וזה אין שייך בנשים כמ"ש בס"י תר"י^{צא}:

יח אע"פ שבכל השנה אסור לישן בבית הכנסת^{צב} מכל מקום בליל יום הכיפורים נוהגין לישן בבית הכנסת לפי שאומרים שם שירות ותשבחות רוב הלילה ויש ישינים שם כדי לשמור את הנרות ואין כאן חשש איסור^{צג} כיון שהוא צורך בית הכנסת^{צד} כמו שנתבאר בסימן קנ"א^{צה} אך יזהרו לישן במערב^{צו} רחוק מן הארון^{צז} או בבית הכנסת של נשים אם אין שם נשים^{צח} אבל אותם שאינם רוצים לומר שם שירות ותשבחות לא ישנו כלל בבית הכנסת^{צט} והחזנים המתפללים ביום לא יעורו כל הלילה לפי שמפסידים את קולם כשאינם ישנים בלילה^ק ואפילו כל אדם טוב לו שלא יעור כל הלילה^{קא} כמ"ש למעלה^{קב}.

וטוב לומר קודם השינה ד' מזמורים הראשונים של תהלים^{קג} שהם שמירה לקרי^{קד} וגם טוב ליזהר שלא יעטוף את עצמו בכרים וכסתות שלא יבא לידי חימום ועכ"פ יזהר שלא לכסות רגליו זכר לדבר ותגל מרגלותיו^{קה} של בועז שלא יבא לידי חימום^{קי}:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 22

תרכה:

א בסכת תשבו שבעת ימים [גו'] למען ידעו דורותיכם כי בסכות הושבתו את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים^א הם היו ענני כבוד^ב שהקיפם בהם לצל לבל יכה בהם שרב ושמש^ג ודוגמא לזה צונו לעשות סוכות העשוית לצל^ד כדי שנזכיר נפלאותיו ונוראותיו^ה.

ולכן^ו צריך כל אדם לכוין בישיבתו בסוכה שיושב בה כדי לקיים מצות הקב"ה שצונו לישב בסוכה זכר ליציאת מצרים^ז.

ומצוה לתקן הסוכה^ח ולבנותה כולה מיד למחרת יום הכיפורים^ט אחר יציאה מבית הכנסת מצוה הבאה לידו אל יחמיצנה^י:

תרלט דיני ישיבת סוכה ובו כ"ו סעיפים:

א בסכות תשבו שבעת ימים^א ולמדו מפי השמועה^ב תשבו כעין תדורו כלומר כדרך שהוא דר כל השנה בביתו הזקיקתו תורה להניח דירתו ולדור כאן בסוכה עם מטותיו ומצעותיו וכלי תשמישו^ג מכאן אמרו חכמים^ד כל שבעת הימים אדם עושה ביתו עראי וסוכתו קבע כיצד היה לו מצעות נאות וכלים נאים מעלן לסוכה^ה וכן כל כלי שתיה^ו הצריכים לו^ז יהיו עמו בסוכה כדרך שהן עמו בביתו בכל השנה אבל כלים שמשתיין בהן קמח^ח והעריבות^ט וכלים של מים^י אינן צריכין להיות בסוכה שאף בכל השנה אין דברים אלו רגילים להיות עמו בבית דירתו אלא בית יש להם בלבדם^{יא}:

ב כלי אכילה^{יב} לאחר אכילה^{יג} כגון קדירות^{יד} וקערות^{טו} שאחר האכילה הן מאוסין^{טז} צריך להוציאן מן הסוכה^{יז} וכן דלי או כד ששואבין בו מים לא יכניסם לתוך הסוכה^{יח} וכן לא יעשה שום תשמיש בזוי בסוכה^{יט} כגון שטיפת קדירות וקערות^כ כדי שלא יהיו מצות בזויות עליו^{כא} אבל מותר לשטוף כלי השתיה^{כב} כגון כוסות וצנצניות בסוכה:

ג המנורה^{כג} בשעה שהיא דולקת^{כד} צריכה להיות בתוך הסוכה ואם הסוכה קטנה^{כה} בענין שיש לחוש^{כו} שמא יתקרב הנר לדופני הסוכה^{כז} או להסכך ותאחז בהן האור ותשרף סוכתו^{כח} צריך להניחה חוץ לסוכה אפילו היא של זהב^{כט}.

ונוהגין שלא להכניס נר של חרס אפילו לסוכה גדולה^ל:

ד כיצד מצות ישיבה בסוכה^{לא} שיהיה אוכל ושותה^{לב} וישן^{לג} ויטייל^{לד} ודר בסוכה כל שבעת הימים בין ביום בין בלילה כדרך שהוא דר בביתו בשאר ימות השנה^{לה} ואם הוא צריך לספר עם חבירו יספר עמו בסוכה^{לו} כללו של

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

דבר לעולם ידמה עליו סוכתו כאלו היא ביתו^{לו} וכל דבר שלא היה עושה חוץ לביתו לא יעשה חוץ לסוכתו.

לפיכך כל שבעת הימים צריך לקרות^{לח} וללמוד^{לט} בתוך הסוכה (אלא אם כן קורא ולומד בבית המדרש^מ) ואם הוא מבין ומדקדק כשלומד יכול ללמוד חוץ לסוכה^{מא} כדי שתהא דעתו מיושבת עליו^{מב} שרוחב האויר יפה לו להרחיב דעתו^{מג}.

ומכל מקום הכל לפי הענין שאם יש לו מנוחה בסוכה צריך ללמוד בסוכה ואם צריך ללמוד מתוך ספרים הרבה^{מד} אם אפשר לו להכין להם מקום בסוכתו בענין שלא יצטרך לפנותם מסוכתו בעת האכילה והשינה ולחזור ולהכניסן בעת הלימוד צריך ללמוד בתוך הסוכה^{מה} אבל אם אי אפשר לו להכין להם מקום בקל בלא טורח רב ויש לו טורח^{מו} רב לפנותם ולחזור ולהכניסם יכול ללמוד חוץ לסוכה לפי שכל טרחא יתירה שאין האדם^{מי} מצטער ומונע את עצמו מטרחא זו כדי לישב בביתו בקביעות אין מחויב לטרוח כדי לישב בסוכתו בקביעות^{מח} :

ה המתפלל אם יש לו מנוחה בסוכה שיוכל להתפלל שם בכוונה צריך לכנוס לסוכה ולהתפלל^{מט} שהרי בשאר ימות השנה כשאינו מתפלל בבית הכנסת הוא נכנס לביתו ומתפלל במה דברים אמורים במקום שאין שם בית הכנסת או שאי אפשר לו לילך לבית הכנסת אבל אם אפשר לו לילך לבית הכנסת ילך ואינו צריך להתפלל בסוכה^י :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 23

ו המבדיל על הכוס צריך לכנוס לסוכה להבדיל שם שהרי בשאר ימות השנה נכנס לביתו להבדיל שם^{נא}:

ז אוכלין אכילת עראי חוץ לסוכה^{נג} אבל אסור לישן אפילו שינת עראי חוץ לסוכה^{נג} לפי שבשינה אין לחלק בין עראי לקבע שלפעמים שאינו מנמנם אלא מעט ודיו בכך לפיכך זו היא שינת קבע שלו^{נד} שחייב ליכנס לסוכה בשבילה:

ח במקומות הקרים^{נה} שיש צער לישן בסוכה מחמת הקור^{נו} ואין לו כרים וכסתות כראוי^{נז} אין צריך לישן בסוכה ואפילו יש לו כרים אלא שאי אפשר לו להכין להם מקום בסוכה לכל שבעת ימי החג בענין שיצטרך לטרוח להוציאן מהסוכה בשעת האכילה ולחזור ולהכניסן בעת השינה והיא טרחא יתירה ומצטער בטרחא זו^{ני} בענין שאם היה לו טרחא כזו לישן בביתו לא היה ישן בביתו^{נט} אינו צריך לישן בסוכה שכל המצטער בישיבת הסוכה פטור מישיבתה כמו שיתבאר בסי' תר"מ^ס:

ט ועכשיו נהגו העולם להקל בשינה שאין ישינים בסוכה רק המדקדקים במצות^{סא} ויש שלמדו עליהם זכות^{סב} למי שנשוי אשה שחייב לשמח את אשתו ברגל^{סג} ונשים פטורות מן הסוכה^{סד} א"כ אם אינו רוצה לפרוש מאשתו מקרי דבר מצוה וכל העוסק במצוה פטור ממצוה אחרת כמו שיתבאר בסימן תר"מ^{סה} ועל כן הוא פטור משינה בסוכה בלילה ואפילו אם אשתו אינה טהורה מכל מקום שייך שמחה כשבעלה מתייחד עמה בחדר אחד^{סו} כמ"ש^{סז}.

ומכל מקום טוב להחמיר שיהיה לו סוכה מיוחדת שיוכל לישן שם עם אשתו ויקיים שתי המצות^{סח}:

יט הנושא^ע בתולה^{עא} שנים או שלשה ימים קודם החג^{עב} בענין שנמשכו שבעת ימי המשתה שלו בתוך החג^{עג} (דאלו בחג עצמו אין נושאים נשים^{עד} כמו שנתבאר בסימן תקמ"ו^{עה}) בימים הראשונים שהיו נוהגים שכל שבעת ימי המשתה היו מתייחדין החתן והכלה בחדר מיוחד ואין שום אדם נכנס אצלם רק בעת שרוצים לשמח אותן ולאכול ולשתות עמהם^{עו} וזה החדר נקרא חופה^{עז} הרי החתן והשושבינין וכל בני החופה^{עח} דהיינו אותם אנשים שאוכלים עם החתן פטורים מן הסוכה כל שבעת ימי המשתה ומותרים לאכול ולשתות ולשמוח חוץ לסוכה דהיינו בחדר הנקרא חופה לפי שאי אפשר לשמוח כראוי בתוך הסוכה שאין עיקר השמחה אלא בחופה^{עט} שהוא עיקר ישיבת החתן וכלה^פ דהיינו מקום שהם מתייחדין שם ואי אפשר לעשות עיקר ישיבת החתן וכלה בתוך הסוכה^{פא} לפי שכל סוכה אין

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

לה רק שלשה דפנות ופרוצה ברוח רביעית ובוש שם החתן לשחק עם כלתו^ב.

ולכן עכשיו שנוהגין לעשות ארבע מחיצות לסוכה^ב אף החתן חייב בסוכה^ד:

יא כבר אמרנו^פ שמותר לאכול אכילת עראי חוץ לסוכה וכמה היא אכילת עראי כביצה^פ שכן דרך האדם לטעום פעם אחת מלא פיו חוץ לביתו^פ ומלא פיו הוא כביצה^פ שאין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצה^פ.

במה דברים אמורים בפת^צ העשויה מחמשת המינים או בתבשיל העשוי מחמשת המינים^{צא} אבל שאר מיני מאכלים^{צב} ואין צריך לומר מיני פירות^{צג} אפילו אוכל מהם הרבה^{צד} ואפילו קובע עליהן סעודתו^{צה} מותר לאכלן חוץ לסוכה לפי שקביעת מינים אלו אינה חשובה אלא כאכילת עראי של פת^צ:

יב מותר לשתות^{צז} כל המשקין חוץ לסוכה אפילו יין^{צח} ואפילו שותה יותר מרביעית^{צט} וכל המחמיר על עצמו שלא לשתות חוץ לסוכה אפילו מים הרי זה משובח^ק.

במה דברים אמורים כשותה דרך עראי אבל אם קובע את עצמו לשתות יין^{קא} או שאר משקין שדרך לקבוע עליהן כגון מי דבש ושכר^{קב} במדינות אלו שרגילין לקבוע עליהן לשתות בלא סעודה^{קג} צריך לכנוס לתוך הסוכה.

אבל אין צריך לברך לישב בסוכה לפי שהשתיה היא טפילה לאכילה וברכת לישב בסוכה שבירך על אכילת שחרית היא פוטרת את השתיה של כל היום^{קד} וכן היא פוטרת את השינה וטיול בסוכה^{קה} כל היום שאין צריך לברך עליהם שאפילו יצא חוץ לסוכתו אחר האכילה והפסיק הרבה בין האכילה להשתיה ושינה וטיול^{קי} מכל מקום כיון שכולם נמשכים וטפלים לאכילה שהיא עיקר מצות הישיבה בסוכה ברכת האכילה פותרת^{קי}.

ואפילו שותה וישן ומטייל קודם האכילה אין צריך לברך לפי שהן טפלים להאכילה שלאחריהם^{קי}:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 24

יג ואם היה קבוע לשתיה בסוכה ונמלך לאכול אע"פ שלא היה צריך לברך לישב בסוכה על השתיה לפי שברכת האכילה שלפניה פוטרתה אעפ"כ צריך לברך לישב בסוכה על אכילה זו האחרונה שאין אכילה זו טפילה לאכילה הראשונה אלא היא חשובה בפני עצמה קט.

במה דברים אמורים כשיצא קי מן הסוכה בין גמר אכילה ראשונה להתחלת אכילה אחרונה ושהה שם חוץ לסוכה ולא חזר לאלתר קיא אלא לאחר שעה ושתיים קיב או אפילו אם חזר לאלתר אלא שבשעה שיצא מן הסוכה היה דעתו לשהות הרבה חוץ לסוכה ושלא לחזור לסוכה לאלתר קיג שאז אין הברכה שבירך על אכילה הראשונה פוטרת אכילה אחרונה כיון שהפסיק ביניהן ביציאה גמורה על דעת שלא לחזור לאלתר.

אבל אם לא הפסיק ביניהם ביציאה גמורה קיד שלא לחזור לאלתר קטו אינו צריך לברך על אכילה אחרונה ואפילו הוא כל ז' ימים בתוך הסוכה אם לא יצא ממנה יציאה גמורה שלא לחזור לאלתר אין צריך לברך לישב בסוכה רק בפעם הראשון שנכנס לסוכה קטז :

יד וכל זה כשנכנס לאותה סוכה שבירך בה באכילה ראשונה אבל אם נכנס לסוכה אחרת קיז אפילו היא באותו חצר קיח סמוכה לסוכה שבירך בה באכילה ראשונה כשרוצה לאכול בסוכה זו דבר שאסור לאכול חוץ לסוכה צריך לחזור ולברך לישב בסוכה אפילו אם היא בענין שאין צריך לברך ברכת הנהנין על אכילה זו כגון שהוא עומד באמצע סעודתו קיט שאכל בסוכה שבירך בה ופוסק סעודתו והלך לאכול בסוכה אחרת צריך לחזור ולברך :

טו ואפילו אם אינו רוצה לאכול בסוכה זו אלא שנכנס לתוכה לישן ולטייל צריך לברך לישב בסוכה שאין שינה וטיול שבסוכה זו נפטרין בברכה שבירך בסוכה אחרת קכ אבל אם נכנס לתוכה לאכול בתוכה מיני מאכלים שמותר לאכול חוץ לסוכה אין צריך לברך.

ואם רוצה לקבוע את עצמו שם לשתות יין ושאר משקים שדרך לקבוע עליהם מן הדין צריך לברך שהרי אסור לשתותן חוץ לסוכה קכא ומכל מקום לפי שיש מפקפקין קכב על ברכה זו לכן נכון הדבר שלא לקבוע את עצמו בשתיה רק בסוכה שאכל בה היום ובירך עליה לישב בסוכה קכג :

טז אם שכח לברך לישב בסוכה עד שגמר סעודתו יברך לאחר סעודתו קכד ואע"פ שכל המצות צריך לברך עליהן עובר לעשייתן קכה מכל מקום הרי גם הישיבה שיושב בסוכה אחר הסעודה הוא ג"כ בכלל המצוה קכו וא"כ הרי הוא מברך קודם עשיית המצוה קכז :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav Daily study program

יז אין קצבה לסעודות של סוכה **קכח** אלא אם ירצה יאכל בסוכה ואם ירצה לא יאכל רק מיני מאכלים שמותר לאכלן חוץ לסוכה **קכט** שאין המצוה אלא שאם יאכל לא יאכל חוץ לסוכה **קל**.

במה דברים אמורים בחולו של מועד **קלא** אבל ביום טוב ובשבת שהוא בתוך החג שחייב לאכול פת יותר מכביצה **קלב** כמו שנתבאר בסי' רצ"א **קלג** צריך לאכול בתוך הסוכה ואם ירדו גשמים הרי זה נכנס לתוך הבית **קלד** ועל דרך שיתבאר **קלה**.

במה דברים אמורים מלילה הראשונה של חג ואילך אבל בלילה הראשונה של חג **קלו** דהיינו ליל ט"ו בתשרי **קלז** צריך לאכול בתוך הסוכה אפילו בשעת הגשם **קלח** ואע"פ שהוא מצטער מחמת הגשם וכל המצטער פטור מן הסוכה **קלט** מכל מקום בלילה הראשונה חייב לאכול בסוכה לפי שאנו למדין בגזרה שוה **קמ** מחג המצות נאמר כאן בחג הסוכות **קמא** בחמשה עשר יום לחדש ונאמר להלן בחג המצות **קמב** בחמשה עשר יום לחדש מה ט"ו יום האמור להלן לילה הראשונה חובה לאכול כזית מצה כמ"ש בסי' תע"ה **קמג** אף ט"ו האמור כאן חובה לאכול בסוכה.

ובאכילת כזית בתוך הסוכה יוצא ידי חובה כמו שיוצא באכילת כזית מצה **קמד** אבל מכל מקום חייב לאכול עוד פת בבית שהרי בכל סעודת יו"ט חובה לאכול יותר מכביצה פת **קמה** אלא שבתוך הסוכה בשעת הגשם אין חובה לאכול יותר מכזית כמו באכילת מצה.

ואפילו שלא בשעת הגשם אם ירצה לאכול כזית בסוכה וכביצה מצומצמת תוך הבית **קמו** הרשות בידו אלא שהמחמיר לאכול כל הסעודה בתוך הסוכה שלא בשעת הגשם הרי זה משובח כמו שנתבאר למעלה **קמז** :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 25

יח כשאוכל בשעת הגשם בסוכה צריך ג"כ לקדש על היין בתוך הסוכה **קמח** שהרי אין קידוש אלא במקום סעודה **קמט** ויברך לישב בסוכה **קיג** קודם שהחיינו **קנא** כמו אם לא היה גשם:

יט ויש חולקין על כל זה **קנב** ואומרים שבכל סעודות שבת ויו"ט אין צריך לאכול פת רק כזית ואם כן ביו"ט ושבת שבתוך החג אם ירצה שלא לאכול רק כזית ולאכלו חוץ לסוכה הרשות בידו.

ודבר זה אנו למדין בגזירה שוה מחג המצות שחובה לאכול בסוכה בלילה הראשונה אבל אין למדין בגזירה שוה זו שיהיה חובה לאכול אף בשעת הגשם **קנג** שכיון שהוא מצטער מחמת הגשמים הוא פטור מן הסוכה אף בלילה הראשונה **קנד**.

ואע"פ שהעיקר כסברא הראשונה **קנה** בכל זה מכל מקום בליל שני של גליות כיון שאינו אלא מנהג שהרי אנו בקיאים בקביעות החודש **קנו** יש לסמוך על סברא האחרונה ואינו צריך לאכול בסוכה בשעת הגשם **קני** ומי שרוצה להחמיר על עצמו גם בליל שני כסברא הראשונה אינו צריך לקדש בסוכה אלא יקדש ויאכל כל סעודתו בתוך הבית ואחר האכילה יכנס לסוכה ויאכל שם כזית **קנח** ולא יברך לישב בסוכה **קנט**:

כ וכיון שאכילת לילה הראשונה נלמד בגזירה שוה מאכילת מצה צריך להיות דומה לה בכל דבר דהיינו שלא יאכל בערב יו"ט **קס** מן המנחה ולמעלה **קסא** כדי שיאכל בסוכה לתיאבון **קסב** ולא יאכל בסוכה עד לאחר צאת הכוכבים **קסג** ויזהר לאכול קודם חצות לילה **קסד** הכל כמו באכילת מצה כמ"ש בהלכות פסח **קסה**:

כא מאימתי מותר לפנות מן הסוכה מפני הגשמים **קסו** בשאר סעודות החג חוץ מלילה הראשונה **קסז** משעה שירדו כל כך טיפות טיפות לתוך הסוכה שאם היו נופלים **קסח** לתוך תבשיל של פולקסט **קסט** שדרכו למהר להתקלקל במים מועטים **קע** היה התבשיל מתקלקל הרי זה יוצא מן הסוכה אע"פ שאין לפניו תבשיל בסוכה **קעא** ומי שאינו בקי בשיעור זה ישער אם היו יורדים כל כך גשמים לתוך הבית אם היה יוצא מן הבית יוצא ג"כ מן הסוכה **קעב**:

כב וכל זה באכילה אבל בשינה אין צריך לשער בכדי שיתקלקל התבשיל שבגשמים מועטים יש צער לישן שם ויוכל לצאת מהסוכה **קעג** שכל המצטער פטור מן הסוכה **קעד**.

וכשם שמותר לפנות מן הסוכה מפני הגשמים כך מותר לפנות מפני השרב או מפני היתושים **קעה** אפילו אין האדם מצטער בכך אלא שהתבשיל

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

מתקלקל בכך **קעו** וכן אם העת קור שהמאכלים השמינים נקרשים בסוכה **קעז** אוכל כל סעודתו בבית **קעח** :

כג כל הפטור משיבת הסוכה ואינו יוצא מהסוכה אינו מקבל שכר על אותו ישיבה ואינו אלא מן ההדיוטות **קעט** :

כד היוצא מהסוכה מפני הגשמים אל יבעט ויצא אלא יצא בהכנעה **קפ** כעבד שבא למזוג כוס לרבו ושופכו לוק **קפא** רבו על פניו כלומר איני חפץ בשימושך **קפב** :

כה היה אוכל בסוכה וירדו גשמים והלך לביתו **קפג** לגמור סעודתו וכשישב לו לאכול פסקו הגשמים **קפד** אין מחייבין אותו לחזור לסוכה לגמור סעודתו **קפה** אלא גומר סעודתו בביתו :

כו היה ישן בתוך הסוכה וירדו גשמים ונכנס לתוך הבית **קפו** לגמור שינתו ועד שלא שכב פסקו הגשמים צריך לחזור לסוכה **קפז** אבל אם כבר שכב בתוך הבית ואח"כ פסקו הגשמים אינו צריך לחזור לסוכה אלא ישן בביתו כל אותו הלילה ואפילו הקיץ משינתו קודם שעלה עמוד השחר אין מטריחין אותו לחזור לסוכה לגמור שם שינתו אלא מותר לו לגמור שינתו בביתו **קפח** ואפילו כבר עלה עמוד השחר והוא עדיין ישן בתוך הבית אין צריכים להקיצו משינתו **קפט** אלא מניחין אותו לישן עד שינער מאליו **קפצ** ואם הקיץ משינתו לאחר שעלה עמוד השחר ורוצה לחזור ולישן צריך לילך לתוך הסוכה ולישן שם כיון שכבר עלה עמוד השחר **קצא** :

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 26

תרמג סדר הקידוש ובו ה' סעיפים:

א סדר הקידוש^א בליל אי של סוכות^ב בתחלה מברך על היין ואח"כ אומר קידוש היום^ג ואח"כ יברך לישב בסוכה^ד שהרי על כרחך צריך היום להתקדש תחלה קודם שיתחייב בסוכה^ה ואח"כ מברך שהחיינו^ו באחרונה לפי שברכה זו חוזרת על קידוש היום ועל מצות סוכה^ז כמו שנתבאר בסי' תרמ"א^ח ע"ש:

ב ונוהגים שאין מדקדקים לעמוד בשעת הקידוש אלא מקדשין אפילו מיושב^ט ואף ברכת לישב בסוכה אומרים אפילו מיושב^י.

ואע"פ שכל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן^{יא} והיה נכון לברך לישב בסוכה קודם שישב לאכול^{יב} שהישיבה היא המצוה^{יג} שנאמר^{יד} בסכות תשבו ואע"פ שאין מצוה כלל לישב ממש^{טו} שתשבו הוא לשון תתעכבו^{טז} כמ"ש^{יז} ותשבו בקדש ימים רבים מכל מקום אין לברך אלא בשעה שניכר העכבה והקביעות דהיינו בישיבה ממש שבה מראה עצמו שרוצה להתעכב שם אבל כל שעומד אין ניכר כלל העכבה והקביעות שאפשר שתיכף יחזור ויצא^{יח}.

וכיון שעיקר המצוה היא העכבה והקביעות היה ראוי לברך קודם העכבה והקביעות דהיינו קודם הישיבה^{יט} אלא שלפי שעיקר המצוה שאנו מברכין עליה היא האכילה^כ שהרי אם יושב בסוכה ואינו אוכל אינו מברך כמו שנתבאר בסי' תרל"ט^{כא} לפיכך אין אנו חוששין אלא להקדים הברכה להאכילה שהיא עיקר המצוה שעליה מברכין^{כב} אבל לא להקדימה לפני הישיבה והקביעות לפי שהיא לבדה בלא אכילה אינה עיקר המצוה שעליה מברכין:

ג וכל זה^{כג} בליל יו"ט או בליל שבת שיש בהן קידוש היום לכך הוא סומך ברכת הסוכה לקידוש היום אבל בשאר סעודות החג אפילו בסעודת שבת ויו"ט שחרית שמברך על הכוס כיון שאינו אומר קידוש היום אינו אומר לישב בסוכה קודם שתיית הכוס לפי שצריך לסמוך ברכה זו להאכילה שהיא עיקר המצוה שעליה מברכין^{כד}:

ד ומן הדין היה ראוי לברך ברכה זו קודם ברכת המוציא^{כה} שהרי חובת ברכה זו חל עליו מתחלה מיד שישב לאכול וראוי להקדימה לברכת המוציא שאינה חובה עליו עד שרוצה לטעום^{כו}.

ומכל מקום נוהגים העולם לברך ברכה זו אחר ברכת המוציא^{כז} לפי שברכת המוציא היא התחלת הסעודה וראו העולם להתחיל בסעודה קודם ברכת הסוכה לפי שאין מברכין ברכת הסוכה אלא בשעת סעודה^{כח}

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

ואין ברכת הסוכה חשובה הפסק בין ברכת המוציא לאכילה כיון שברכה זו היא מצרכי הסעודה^{כט} וכל שהוא לצורך הסעודה אינו חשוב הפסק כמו שנתבאר בסימן קס"ז[ז]:

ה אם לא בירך שהחיינו בליל הראשון ונזכר למחר אומר בשעה שנזכר^{לא} אפילו שלא על הכוס^{לב} ואם לא נזכר למחר וגם בליל שני שכח ולא בירך שהחיינו ונזכר באחד משאר ימי החג יברך אימתי שנזכר שברכת שהחיינו יש לה תשלומין כל שבעה^{לג} כמו שנתבאר בסימן תע"ג^{לד} לענין פסח אלא שבחג הסוכות כשהוא מברך שהחיינו צריך לברך תוך הסוכה כדי לפטור גם את הסוכה כמו שנתבאר בסי' תרמ"א^{לה}:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 27

תרנא דין נטילת לולב וברכתו ובו י"ז סעיפים:

א מצות^א ארבעה מינים הללו הוא שיטול כל אחד ואחד מישראל^ב אתרוג אחד בידו אחת ובידו השנית^ג יטול לולב אחד ושני בדי ערבה ושלשה בדי הדס^ד.

ובשעת הדחקה^ה שאי אפשר למצוא שלשה בדי הדס יוצא ידי חובתו בבד אחד^ו אפילו נקטם ראשו^ז (עיין סי' תרמ"ו^ח).

ואם נטל שלשה מינים אלו עם האתרוג בידו האחת לא יצא ידי חובתו^ט שהרי אחרי שנאמר פרי עץ הדר נאמר כפת תמרים בלא וא"ו כלומר שלא נאמר וכפת כמו שנאמר וענף וגוי וערבי וגוי מכאן אתה למד שהאתרוג הוא צריך להיות בפני עצמו ולא יהיה באגודה אחת עם הלולב עם מיניו כמו ההדס וערבה שנכתב בהן וא"ו המוסיף על ענין ראשון ולכך מותר לאגדן עם הלולב^י (ואדרבה מצוה מן המובחר הוא לאגדן כמו שיתבאר^{יא}).

ויש חולקין^{יב} על זה ואומרים שלא מיעט הכתוב אלא שלא יהא האתרוג נאגד עם הלולב ומיניו באגודה אחת ממש אבל כל שאינו אוגדו ממש באגודה אחת אע"פ שנוטלן בידו אחת אין בכך כלום ויוצא ידי חובתו מן התורה.

ולענין הלכה יש להחמיר בשל תורה ואם בירך ונטל שניהם בידו אחת יחזור ויטלם בשתי ידיו בלא ברכה^{יג} דספק ברכות להקל ושמא יצא בברכה הראשונה:

ב ומצוה^{יד} מן המובחר^{טו} לאגוד הלולב עם ההדס וערבה באגודה אחת משום נוי^{טז} שנאמר^{יז} זה אלי ואנוהו התנאה לפניו במצות^{יח}:

ג ומותר לאגדו אפילו בחוט ובמשיחה^{יט} אע"פ שחוט האוגד הוא מין אחר ואינו ממינים שבלולב והרי יש כאן בידו חמשה מינים אעפ"כ אינו עובר משום בל תוסיף כיון שהאגוד אינו מעיקר המצוה^כ אלא הוא הידור למצוה^{כא} ולא הזהירה תורה אלא שלא להוסיף בעיקר המצוה^{כב}:

ד ומותר לאחוז את הלולב בידו במקום האגוד בשעה שאוחזו לצאת בו ידי חובתו ואע"פ שהאגוד חוצץ בין ידו ללולב ומיניו אין בכך כלום כיון שהאגוד הוא לנוי ולהידור מצוה וכל שהוא לנוי אינו חוצץ^{כג} מפני שהוא בטל לגבי הלולב ומיניו וכאלו הוא מגוף הלולב ומיניו^{כד}:

ה ואפילו אם נשרו מעלי הלולב או מעלי ההדס וערבה ונשאר העלין בתוך האגוד בענין שעלין הללו חוצצין ומפסיקין^{כה} בין ידו ללולב^{כו} אין בכך כלום כיון שדבר החוצץ הוא ממינים שבלולב ומין במינו אינו חוצץ^{כז} אבל אם

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

דבר שאינו ממינים הללו מפסיק ביניהם לידו^{כח} בשעת נטילה לא יצא ידי חובתו בנטילה זו לכך צריך ליזהר מאד להסיר החוט שרגיל להיות כרוך סביב ההדס כשמביאין אותן ממרחקים^{כט}.

אבל מותר לכרוך ההדס בעלי הלולב^ל או בעצי ערבה דקים^{לא} כיון שהכרך הוא ממינים שבלולב אינו חוצץ:

ו יש נוהגים^{לב} לעשות האגד בדרך זה שכורכין סביבות שלשה מינים אלו עד שיהיו מהודקין היטב ותוחבין ראשי הכרך לתוך עיגול הכרוך סביב שלשה מינים אלו ויש מחמירים^{לג} וקושרים שני ראשי הכרך בשני קשרים זה על גבי זה וביו"ט^{לד} שאי אפשר לקשרן בענין זה שהרי הוא קשר של קיימא שאינו חושש להתירו עולמית^{לה} אוגדין אותו בעניבה^{לו} דהיינו שעושין שתי עניבות זו על גבי זו (אבל אסור לעשות עניבה על גבי קשר כיון שאינו חושש להתירו עולמית עיין סימן (שמ"א) [שי"ז^{לי}]) או שתוחבין ראשי הכרך לתוך עגול הכרך^{לח} כמו שנתבאר:

ז יש נוהגין^{לט} להגביה ההדס בתוך האגוד למעלה מן הערבה מעט מטעם הידוע להם:

ח יש נוהגין^מ לאגוד ההדס מימינו של הלולב והערבה בשמאלו והלולב באמצע:

ט ויש נוהגין^{מא} לאגוד שלשה הדסים אחד מימין הלולב דהיינו מימין האדם^{מב} ואחד משמאלו ואחד באמצע נוטה לצד ימין ושתי הערבות אחד בימינו ואחד בשמאלו:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

Unit 28

י וטוב להשפיל ההדס וערבה תוך אגד הלולב דהיינו שיאגוד אותם בתחתית הלולב בענין שכשיטול הלולב בידו לשם מצוה יהיו בידו ג"כ ההדס וערבה^{מג} (ואם לא השפיל ונטל הלולב לבדו בידו וההדס וערבה אגודין בו למעלה הרי זה מותר אע"פ שאינו נוטל ההדס והערבה בידו אין בכך כלום דלקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה כמו שיתבאר^{מד}):

יא נוהגין לעשות בלולב שלש אגודות כנגד שלשה אבות^{מה} דהיינו שמלבד האגד שאוגד שלשה מינים אלו ביחד עושין בלולב עצמו עוד שתי אגודות לאגוד העלין בשדרה^{מו} וצריך ליזהר מאד שיהא שדרו של לולב יוצא למעלה מאגד העליון טפח כדי נענוע^{מז} כמו שנתבאר בסימן תר"נ^{מח}:

יב כל ארבעה מינים הללו צריך ליטלן דרך גדילתן^{מט} דהיינו שיהא ראשיהם למעלה ועיקריהם למטה^י ואם הפכן בשעה שנטלן לא יצא ידי חובתו בנטילה זו^{נא} והאתרוג אע"פ שהוא תלוי באילן עוקצו למעלה מכל מקום דרך גדילתו נקרא עוקצו למטה^{נב} וצריך ליזהר מאד בהדס שבא ממרחקים להתיר אגודתו ולראות אם מונח כתיקונו דלפעמים נותנים ראשו של בד זה בצד עיקרו של בד זה וגם לפעמים כופפין ראשי הבדין^{נג}:

יג צריך ליטול הלולב ומיניו בידו הימנית ואתרוג בידו השמאלית^{נד} לפי שהלולב יש בו שלש מצות דהיינו לולב הדס וערבה והאתרוג הוא מצוה אחת^{נה} ואם היפך יצא ידי חובתו^{נו} ומכל מקום טוב לחזור וליטול כדינו בלא ברכה^{ני}.

אפילו אם כבר יצא ידי חובת נטילה ורוצה לחזור וליטלו לשם מצוה כגון בשעת אמירת הושענות צריך ליטול הלולב בימין והאתרוג בשמאל^{נכ}:

יד איטר יד נוטל הלולב בימינו שהוא שמאל של כל אדם והאתרוג בשמאלו שהוא ימין של כל אדם^{נט} אבל מי שהוא שולט בשתי ידיו נוטל הלולב בימינו והאתרוג בשמאלו ככל אדם^ס:

טו מי שנקטעה ידו הימנית יטול הלולב בזרועו^{סא} הימנית^{סב} שהרי לא נאמר בתורה ולקחתם ביד ולקיחה בזרוע שמה לקיחה^{סג} ואם אי אפשר ליטול הלולב בזרועו הימנית יטול הלולב בידו השמאלית שהיא חשובה לו כימין ואתרוג בזרועו השמאלית^{סד} אבל לא יטול שניהם בידו אחת בבת אחת כמו שנתבאר^{סה} ואם אי אפשר לו ליטול האתרוג בזרועו השמאלית יטול הלולב והאתרוג בידו השמאלית בזה אחר זה^{סו} כמו שיתבאר^{סז}:

טז וכן מי שנקטעה ידו השמאלית יטול האתרוג בזרועו השמאלית^{סח} ואם אי אפשר יטול בזרועו הימנית ואם גם זה אי אפשר יטול שניהם בידו הימנית בזה אחר זה:

הלכות ר"ה יוה"כ וסוכות - שו"ע אדה"ז
Halachos of Tishrei – Shulchan Oruch HaRav
Daily study program

יז כל המצות מברכין עליהם עובר לעשייתן^{סט} דהיינו סמוך וקודם לתחלת עשייתן^ע כמ"ש בסימן כ"ה^{עא}.

ומה הוא מברך על מצות נטילת ארבעה מינים אלו אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת לולב^{עב} לפי שהלולב גבוה מכולן^{עג} חשוב הוא ונקראת כל האגודה על שמו^{עד} :

Proudly Brought To You By

KOSHER KINGDOM

FOOD MARKET

GROCERIES • HEALTH FOODS • WINES

482B GLENHUNTLY RD ELSTERNWICK 3185 **03 95236019**

